

Издаје три пут у месецу на 1 табаку.

Претплата се шаље напред уредништву

Неплаћена писма од нередовних дописника не примају се.

За све српске крајеве стаје на годину 60 гр. или 6 фор. на по године 30 гр. или 3 фор. на три мес. 15 гр. или 1. фор. и 50 новчића.

ПАСТИР

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЈА.

Издаје и уређује РЕКТОР БОГОСЛОВИЈЕ ПРОТА Никола Поповић.

САДРЖАЈ: — Духовна цензура. — О назорима. — Црте из живота св. апостола Павла. — Јавна благодарност. —

Духовна цензура.

У данашње време, кад скоро сви јавни листови наше књижевности подижу свој глас против цензуре и спремају пројект како да се првом народном скупштином изради закон о слободној штампи, природно излази питање: да ли се тај говор о слободној штампи ограничава само на световну књижевност нашу, или се он има распрострајети и на духовну? Другим речма: хоће ли тиме да се скине цензура и с једне и с друге наше књижевности, или се ту ради само о књижевности световној а о духовној нико и не мисли?

Из јавнога говора, што га досад читасмо у листовима нашим не да се видети ни да ко говори за обе цензуре, нити пак да чини изузетка. Реч се води о цензури у опште, па сваки може према жељи својој тумачити како хоће, т. ј. да ту спада и духовна цензура или да о њој световни људи неће да знају, већ да она води бригу за оно, што њих тишти. Међутим у приватној речи чују се разлози, и то од људи већег реда, да и ако се дигне цензура световна, — духовна цензура мора остати. А зашто то? „Зато, веле једни, што се без тога не може очувати чистоћа вере, ни

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

светиња цркве.“ „Зато — веле други, што таі обичаі постоіи од ваікада па тешко да нііе заведен іош у време апостолско.“ Да би одпала ова зебња поіединих недаљно-видних људи, а истина историјска дала материјал, да сваки види у том како іе било од ваікада и како треба да буде и сада, ми ћемо — користећи се „*сुвременом летописи*“ руском пропратити ту ствар историјски, па тако изказати, іесмо ли зато да духовна цензура остане и даље почем већ закон о слободној штампи изађе и световна цензура падне; или да она и после тога продужи своіе биће.

I.

Стари свет — и Грчка и Рим незнађаху ништа о цензури. Плато и Аристотело нису слали своіе рукописе к цензору, па после да их види и угледа свет. Димостена и Ђесхило имађаху права ораторствовати против сваког њима сувременог лица па и против самих државника. Па да л' пострада од тога ма у чему религија и друштво? Да л' трпљаше штогод отаџбина? Нису ли напротив слободне установе у Грчкој васпитале Аристиде, Сократе, Леониде и многе друге хироіе ондашњег доба, коіе ми тако лепо познаіемо іош од детињства? И зар они нису створили и извукли на онаі значај малу државицу грчку, каквог она имађаше у персидским ратовима? А она класична књижевност, на коіоі се и данас васпитаваіу умови свију образованих народа, зар іе могла да се створи кад би различни цензори смислили да по своіоі ћуди овде-онде превуку редак, а тим изоставе читаве странице, исправе изразе, и т. п. и кад би авторима непрестано била на памети брига, како да се изрази вештије, двосмислено, законито, те да за ову или ону речицу не дође под суд, не изгуби благоволење старешине, или што іе іош горе, не остане без парчета хљеба и постане изгнаником своіе домовине? Многи свети оци и учитељи цркве иду іош даље. Они веле да су ти слободни

мислиоци Грчке и Рима били за незнабожачки свет то исто, што бејаху закон и пророци за Јудеје. Па зашто, после овога, да баш хришћанство, које је у поглавитом религија *духа и слободе*, мора да ограничи, притегне и убије слободу мисли и говора? И да л' би ту било лођике, да стари филозофствујући разум, *непросвећени одкривењем*, буде лепши руковођа ка хришћанству, кад би то постојало, да садашњи разум хришћански, *просвећени одкривењем*, без цензора не би могао претресати истине хришћанске и да не повреди чистоћу вере и светињу хришћанске цркве? Држимо да ту нетреба далеко ићи за одговором...

II.

Први векови хришћанства тако исто нису знали за цензуру. Климент александријски и Оригена, Јероним и Августин недаваху свога рукописа пред цензора. И ово чињаху не зато, што тамо не би било погрешака и удалења од праве вере и чистог црквеног учења (и једно и друго могло је бити код њих а и бивало је у самој ствари) већ просто зато, што о цензури за онда нису имали ни појма. Сачинења најопаснијих сектатора излазила су и распрострањавала се у прве векове хришћанства с оном истом слободом, као што излажаху и сачињена правих и истинских пастира црквених. Карпократ и Новат, Савелије и Павле самосатски излагаху тако исто слободно своје учење, као и св. Иринеј и Кипријан, Дионисије александријски и Василије велики. Пастори и учитељи цркве чували су своје духовно стадо тиме, што су противнике и јеретике називали, сугласно светом писму, хићним колкама (Мат. 7. 15) татљами и разбойницима (Јоан 10. 8), заповедајући даље, да нико од правоверних нечита њихова сачинења, да се не дружи с њима а при сукобу правим и снажним говором загради уста (Тим. I. 10. 11). Но ова брига, ове заповести и поуке имале су обавезну силу само у унутрашњости цркве, сугласно с уче-

њем апостола: „что бо ми н кнѣшнихъ сѣдити; не кнѣтре-ныхъ ли вы сѣдите; кнѣшнихъ же Богъ сѣдитъ: и измите злаго отъ васъ самѣхъ“ (I кор. 12 - 13); а с друге стране, она није имала никакву свезу са оним *спољашним* заграж-денјемъ уста, које ми видимо код цензуре. Бранећи истину одкривеног учења од насртаја непријатеља спољних и унутарњих, пастири цркве не само да нису одузимали од својих противника права слободе говора, већ напротив ради извиђења распре, и сами су их позивали, да јавно искажу све што имају против истина хришћанских или против оног, што их је цепадо од јединства цркве. „Ако философи и жреци незнабожачког света имају веру у своју философију, у своју красноречитост, то нека се користе њоме ради опроврежења нашег учења: нека га претресу и разберу са свих страна, (види апологију IV века). Кад насиље непомаже ништа, кад вера наша расте у толико више уколико они чине притиска, то је лепше нег се узму за разум и нег дејствују путем убеђења. Нек изађу пред нас жреци велики и мали, фламини, авгури, свештеници, цареви и вође духовенства њихова и нег нас склањају да се поклонимо њиховим боговима, нег нас увере да има много богова који управљају васионом и имају о њој промисла... нека они све ово докажу. Ту несме бити насиља, јер у *вери* примораваше није умесно: ту треба дејствовати речима а не бичем, јер тек тако може бити слободе — примити је или не примити. Нека они напрежу сву вештину ума свога, нека износе узроке, побуђења и т. под. Ми смо готови да чујемо све, ма шта они говорили. Нек се угледају на нас и појасне све до подробности. Нек отворе уста своја и нег говоре; нег изађу с нама у препирку.“*) Има ли дакле у свему овом нешто, што би било ма и налик на спољну стегу и ограничење права слободе говора?

*) Лактанц. бож. наставља књ. V. гл. 20.

И заиста ка за дивно чудо, да су оци, учитељи и писатељи првих векова хришћанства развијали с особитом снагом баш имено такав правац, т. ј. да је веома паметно и потребно дејствовати против непријатеља цркве христове таквим а не другим оруђем. „Право природно и друштвено захтева — вели Тертулијан — да сваки служи ономе, коме хоће. Религија једнога човека нити је шкодљива нити је корисна за другога. Религија мора бити примљена по убеђењу а не по морању. Прави Бог пушта росу и на праведнике и на грешнике. У дан страшног суда он ће тек одвојити неблагодарне од благодарних насрам њега. „Хришћанима није дозвољено, вели златоуст, уништавати заблуде притиском и насиљем; они могу водити људе к спасењу једино *разумом, убеђењем и љубави*. Истина не може бити у слози с насиљем ни правосудство — са злбом. Религију треба бранити не убијством, већ саветовањем; не строгим каштигама, већ трпљењем; не злодејством већ вером. Ако је ко мисли бранити насиљем, каштигама, крвопролићем, — тај је не ће одбранити него искварити и разрушити. Нема ништа слободније од религије, и она оног сахата пада, чим се приносач жртве почне на то силом гонити. Средство, којим се најбоље религија може бранити, — то је умрети за њу: тек тако ће она добити ауторитет и утврдити се. *)

Кад император Констанције поче силом да распростире аријанско учење, св. Иларије овако му писаше: „И кад би ви у корист праве вере започели чинити што насиљем, као што сад одприлике чините у корист аријанства, то би и у таквом случају епископи — следејући јеванђелском настављењу — изашли вам на супрот и рекли: Бог не захтева да му се ко под морање клања. Он не жели да ко у њега верује под морање.“

*) Лактанција послање к Скапуље гл. 2.

Тако исто говори и други васионски учитељ Григорије богослов. (Твор. св. од. ч. IV. стр. 36.)

Ево какво је било учење и практика старе хришћанске цркве. Цензуре и цензурног притиска ту не беше, па опет зато, ко може од правих хришћана рећи, да се тамо није сачувала права вера и светиња цркве у свој својој неприкосновености и чистоти? Напротив, сваки види и сваки познаје да су први векови хришћанства и били и биће свагда идеалом за хришћане!

III.

По тој мери, по којој је црква христова достигавала спољног господства и снаге, мењао се и положај ствари у њој. Неки учитељи, који се пређе јако заузимаху за слободу вере и савести, одпочињу сад сами да узимљу у помоћ она средства, против којих су тако страшно викали њихови предшественици. Ми ћемо имати пред очима западну, нарочито римску цркву, јер на примеру ових понајбоље можемо изучити развиће поменуте промене.

У почетку спољашна државна снага беше употребљена против спољашњег насиља односно јеретика и расколника. Донатисте возразеше против тога са речима: *quid est imperatori ecclesia?* Августин обарајући Донатисте паде у другу крајност. У притчи званих на вечеру Господњу, господин говори слуги: „изыди на пјти, и убјди внити“ (Лука 14. 23). У латинској библији, реч: „убјди“ преведена је са речи „принуди, наморај.“ А одовуд потпуна слобода унутрашњег убеђења уступа место спољним насилственим мерама. *Compelle intrare* у току времена изазива најстрожије законе против јеретика и расколника, а на последку и саму инквизицију, која је ради блага душе, као што је већ познато, мучила, убијала и спаљивала тела, рушила до основе села и вароши и опустошавала целе стране. У број дужности ових инквизитора, спадаше између осталог и то, да они проналазе, одузимају и уништавају све „вредоносне књиге.“ Но почем су под шкљодљивим књигама разумевале се у оно

време само оне, на које су се противници папства одупирали, кад су хтели доказивати истину свога учења, то остале књиге, које се нису тицале папства, могле су још довољно добро да се распростиру и у то мрачно доба хришћанске историје. *Номиналистичке и реалистичке, толицистичке и скотистичке* у тој истој римској цркви видели су непрекидно узајамну борбу незазирујући ни најмање од инквизитора и недавајући на цензуру своја сачинења. На последку да би се угушила свака слободна мисао, која је противна интересима папства, јавља се у 1501-вој години закон „о књижевној цензури.“ Идућим бројем ми ћемо се повише зауставити на овом факту, те да кажемо какав је покор произвела та промена односно слободе мисли и говора.

(Продужиће се.)

О назорејцима.

Има већ више година од како се је нека нова секта под именом „назорејска“ у Угарској распространила, и што је најчудноватије досада се врло мало знаде о томе, које прави основач и покретач поменуте секте? и у чему се управо састоји њена исповест? Ја сам се са више назореја разговарао и испитивао их о њиној исповести, али врло сам мало могао од њих дознати. Ових дана доспе ми до руке „кратки нацрт назорејске исповести“*), зато ћу преко овог цењеног листа укратко навести главне тачке назорејске вере, и потруди ћу се да укратко са светим писмом овим непобедљивим и неиздрпљивим извором побијем њина јеретичко и неосновано веровање, јер они поред све њине побожности и уображења да су прави посљедоватељи Христови, одступили од учења христовог и апостолског и блудећи по тами правдоверица сами незнају шта управо верују.

*) Штанпан у Сегедину 1869. год. на маџарском језику.

Истина је цела да наши православни Срби за веру умиру и живу, и да они стару своју веру са никаквом другом ни у каквом случају изменити нећеју, знајући да је вера православна основана на чистој и светој науци самог Исуса Христа, да у њој нема ништа измишљенога, да је се она са народношћу нашом тако рећи у једно тело срасла, и да нас је она од поплаве туђе досада сачувала, па зато се и слабо осврћу Срби на ову јеретичку секту, нити је ова могла укоренити се у јуначком и постојаном србском народу, него је и ова секта као и све друге међу исповедницима западне цркве наша последоватеља, и прилично се већ по мадарским местима распространила. По цркву Христову „ни врата адова неодољљут.“ Назорејци називају себе „последоватељима христовим.“ Вера њина веле они оснива се на светом писму и то на новом завету, премда и стари завет за истинно слово Божије сматрају, али му недају оно поштовање као новом завету. Истина је да нас християне стари завет сада не веже, јер је он био сен нове благодати, али почем је стари завет као што и они сами веле истинно слово божије, то се мора њему она иста почаст одавати као и новом, јер Бог је најсветије најсавршеније и непроменљиво суштаство, његове су речи свете и вечне, па зато су и дужни сви народи у свима вековима његове речи светити и поштовати. Но назорејци не одавајући старозаветним књигама ону исту почаст као и новозаветним греше против Исуса Христа који је дошао да испуни закон а не да разори. Даље они верују у једног Бога, као у најсветије и најсавршеније суштаство које је све створило, и које о целом свету промишљава и по својој премудрости све к најбољем крају доводи. У Сина, коме по крај створења и осталих божанствених дела припада искупљење рода човечијег. У Св. Духа, који је такође превечни Бог и који све верне освећује и просвећује, и ова три лица сачињавају свету неразједљиву тројицу. Бог отац је створио свет и човека

у свету, и одарио је последњег не само безсмртном душом него и безсмртним телом, и дао му је слободну вољу. Али човек баш ту своју слободу на зло употреби, и преступи заповед божију, те изгуби обличје божије, и постаде робом греха и смрти. Сви се људи после пада прародитељског зачињаше и рађаше у греху, — Син Божији мораде крвљу својом искупити род човечији, он је сишао на земљу и умрло је истина за цео свет и све је ослободио од пратеческог греха али они ћеду тек спасени бити, који у Христа верују, и који његовој светој науци следе, а они који не слушају глас Господен ти ће ју вечно пропасти и казна божија мора их постићи. Даље, искупитељу света Ис. Хр. преписују они три звања или сана. Пророчанско, архиепископско и царско. Пророчанско звање испуњавао је Хр. Сп. за време бављења свога на земљи, објављењем воље божанствене. Прво свештеничко звање испунио је проливањем невине крви своје на крсту, јер тада је принео Ис. Хр. жртву Богу за грехе људске, и дан данашњи ходатајствује за нас Богу оцу своме. Царски сан Хр. састоји се у владању над свима видимима и невиђенима тварима, он ће као цар све верне чланове своје увести у бесконачно царство небеско у последњи дан света. Искупитељ је као човек све муке па на покон и смрт претрпео, али као Бог није могао остати у гробу, него је у трећи дан на радост и спасење правоверни ускрсао. После 40 дана узнео се на небо и сео је с десне стране Бога оца, опомињајући нас да и ми срце наше и ум непрестано к небу управљамо. Али дело искупљења Хр. тек онда ће бити по нас спасоносно ако се ми у новог човека обучемо, и ако тврдо у Христа Бога и у његова света дела узверујемо. — На ово немам ништа приметити, јер је ово чисто хришћански, и зато ћу одма прећи на други део њихове науке, на *тајне*.

Назорци само две тајне примају, т. ј. крштење и причешће; јер веде, Христос је само те две тајне установио

ради успомене његове смрти, а ради утврђења у вери. Материја крштења је чиста вода, вода означава веле они крв Христову која очишћава и спира грехе. Крштење се по примеру првенствујуће цркве свршава погружењем, премда је дозвољено болесне и невољне поливати. Крштење мале деце сасвим забрањују, јер веле нити је Хр. нити су апостоли то чинили нити су заповедили, шта више сам је Ис. Хр. заповедио најпре учити, па тек оне који науку његову приме крстити. А мала деца нити могу веровати у Христа, нити његовим стопама следовати, нити је њима потребно крштење почем су они по речма христовим невини, и житељи небесног царства. Они дакле забрањују крштење мале деце, они не крсте своју децу нити их приморавају да приме веру христову, и на вољу им остављају да приме ма коју веру, нису ни године опредељене кад се мора сваки крстити. — Онај који хоће да се крсти мора се јавити збору, и мора се исповедити да он из чистог срца ступа у веру Христову, и да ће савесно испуњавати све оно што му се у јеванђељу налаже. Збор строго испитује јели дотични тврд у вери и јели увек испуњавао дужности хришћанске, и кад се увери да је он особито у вери и добри дели тврд, онда му се дозволи да се може крстити, које се обично ноћу свршава. Осим жена које по светом писму у збору ћутати морају, крштење и друге дужности, сваки искусан, добродјетелан и непоколебљив муж вршити може. —

Пре него што ћу доказати да је заиста нужно да се и мала деца крсте, и да крштење деце не само није противно учењу Хр. него је баш основано на светој изреци његовој, морам најпре у опште о тајни говорити. I. Шта је тајна? Тајна је служење у којим се под неким видљивим знаком даје невидљива благодат св. Духа, по установи самог Ис. Хр. Тајна је установљена да буде знамење истини и прави синова божији, т. ј. синова православне апостолске цркве, хришћанин тајнама светим укрепљен кадар је свима

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

гресима и искушењима противу стати. Да би тајна била снажна, и да би у души верних синова христових принела неизмерљиву благодат божју, следеће је нужно: материја, форма, служитељ и подлог; ако ма која, од ових битних чињеница оскудева, престаје важност и тврдост тајне. Прва је и најважнија тајна свето крштење, крштењем се омивају сви греси а особито прародитељски, и свршује се трикратним погружењем у чистој њестаственој води, приликом којом свеш. изговара: крещается рабъ Божји (име) во имя оца, и сына, и святаго Духа аминь. — Вода је дакле материја, речи које свештеник изговара јесу форма; свештеник је строитељ а крстећи се јесте подлог. Код назорејаца спомиње се само материја, а о форми ништа не говоре, а почем и строитељ може бити сваки добродјетелан човек то крштење њино нема никакве важности нити силе. (Истина и код нас може у случају нужде и осим свештеника и мирјанин крштење свршити, али то је само у случају нужде, иначе свештеник је прави строитељ тајни; и у случају да дете крштено мирјанином остане живо, то је свештеник дужан допунити тајну крштења над младенцем. Оволико у опште о тајни крштења.

Назорејци веле да вода којом се крштење савршава означава крв христову, ово не може постојати јер само свето јеванђеље јасно вели: *иже* кто не крестится водою (а не кровію) и дѣхъ не имать внити во царство небесно. Крвљу светом заповедио је Ис. Хр. причашчавати се а не омивати се, као што сам вели: аминь, аминь, глаголю вамъ, *иже* не снѣсте плоти сына челоѣческаго, ни пиѣте кровь єго, жикота неимате вз себѣ; адыи мою плоть, и пиий мою кровь во мнѣ пребываетъ, и азъ вз немъ (Іов. гл. 6. зач. 23 и 24. И тако вода којом се верни крсте означава купатило јорданско, а не крв христову; назорејци дакле у заблуди својој против светог јеванђеља уче и верују. А што назорејци веле да је крштење мале деце противно Хр. вери,

и да су деца по себи чиста од свију грехова, и то не стоји јер речи оне христове: „ако је кто не крестит се водом и Духом не имаће вћи у царство небесно“, јасно сведоче да се сви без разлике узраста крстити морају, јер ко се не крсти тај не може вћи у царство небесно. Кад је изказао Христос: „ако је кто“, он је разумео све како велике тако и мале. Да не би дакле деца по изреци Спаситељевој у пратеческом греху умрла, то су свети сабори васионски уредили да се и мала деца крсте. А што је Хр. на једном месту у јеванђељу рекао апостолима „пустите децу к мени, јер ако не будете као деца не ћете вћи у царство небесно“ тим Христос није назначио да није нужно крштење деци, него је хтео да покаже људма да ћеду они само у царство божије вћи који имају чисто, и незлобно срце као деца, али сасвим је наравно да морају и крштени бити, јер који се не крсти водом и духом нема места у царству божијем. Назорејци се хвале да су они прави посљедоватељи Христови, а овамо они по својој ћуди изврћу речи Христове, и несхваћајући дух јеванђељски, очито падају у заблуде, као што ћемо и даље видети.

(Продужиће се.)

Црте из живота св. апостола Павла.

(по виспингу).

(Продужење.)

Он знајпре хтеде да отиде у Сирију морем, но како се Јудеји спремаху да га ухвате, то се реши ићи преко Македоније. Седам сапутника спроводили су га до Филипе, где се нађе с Луком, кога је пређе оставио овде. Из Филипе пошље најпре своје сапутнике у Троаду, а он остане са Луком овде да светкује Пасху, и тек после празника отиде у Троаду, где проведе 7 дана. Овде се догоди чудни

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

догађај. Први дан седмице, дакле у нашу недељу, хришћани се скупили заједно с Павлом да сврше евхаристију. Павле је проповедао скупљеним хришћанима слово Божије, и како је мислио отићи на пут рано изјутра, то је продужио реч своју до поноћи. Један младић, по имену Евтих, седећи на прозору, заспи, па тако падне с трећег ката куће и остане мртав. Павле сиђе доле, легне на Евтиха, загрли га и рекне: „*неплашите се јер душа његова још је у њему.*“ И заиста је младић оживио (Д. Апост. 20, 7 и т. д.) Павле је проповедао још до самог сванућа, и отиде на пристаниште Ассон, где и седне у лађу. Четвртог дана дође он у Милетет. Павлу се хтело посетити одавде ефеску цркву: но како је хтео на празник педесетнице доспети у Јерусалим, то је морао поитати. Зато позове у Милетет к себи представнике ефеске и других оближњих цркава, да, последњи пут може бити, изкаже све што му је на срцу и да се опрости с њима. Св. Лука у діјелимама апостолским 20, 18 и т. д. описао је подробно овај растанак. Подобно праштању Мојсија и Самуила, потреса оно читаоца својом срдачношћу, а уједно са тугом растанка, осећаш неку торжанственост и усхићеност. У речи, коју је апостол говорио овде представницима цркве, показује се каквом пламеном душом и обиљатом срца љубави према Исусу Христу, дише Павле, а с друге стране очинско старање његово о црквама. Изказавши предходно своје унутарње предчувствовање о гонењима и мучењима, која га у Јерусалиму очекују, он се труди упечатити у срце представника цркви два настављења. Прво они су дужни бдити над повереним њима црквама, да неуђе у њи какав лажа — учитељ, затим, при испуњавању свои дужности, избегавати сваког изгледа себичне користи.“ Рекавши ово, као што завршује св. Лука, он је преклонио колена своја, и са свима њима помолио се. Тада су много плакали сви, и падајући око врата Павлу, љубили су га, тужили су особито зато, што је он реко, да нећеду више видети лица његовог. И испра-

тили су га до лађе.“ Како се осетљиво у ово мало речи изказује преданост верујући хришћана к апостолу!

8. Из Милета Павле крене се са својим сапутництма преко Коса и Родоса у Патару. Овде пређу у другу лађу и отиду у Тир, где су провели 7 дана. Тамошњи хришћани световаху Павла да не иде у Јерусалим тим пре, што он и сам предчувствоваше да га тамо очекују опасности. Но почем он нехте одустати од своје намере, то сви верујући хришћани заједно са женама и децама испрате га до на крај вароши, и на обали мора клекну на колена молећи се за њ Богу. Из Тира Павле упути се у Толелсанду, а отуд у Кесарију где се настани код ђакона Филипа и проведе тамо неколико дана. Овде пророк Агов најпре симболички, по начину древних пророка, а после јасним речима, објави му, да ће га у Јерусалиму Јудеи свезати, и предати у руке незнабошцима. Кад то чују сапутници Павлови и Кесаријски хришћани, то плачући молили су га да не иде у Јерусалим. Но Павле им рекне: *„шта ви радите? зашто плачете и ожаљкавате срце моје? Ја не само да хоћу сужањ да будем, но спреман сам и умрети у Јерусалиму за име Господа Исуса.“* Из Кесарије најзад дође апостол у Јерусалим, где се настани у кући једног давнашњег свог познаника, по имену Мназона. То је било *пето*, после обраћења, путовање његово у Јерусалим (Д. апост. 21, 1—16).

9. Сутра дан по доласку своје у Јерусалим, Павле са својим сапутницима отиде к апостолу Јакову, епископу јерусалимском, код кога се бејаху скупили пресвитери јерусалимски. Са великим саучешћем слушали су они, шта је Павле причао о дејествовању еванђелија у незнабожаца; но при овоме напомену му колико су јако предубеђени против њега јерусалимски хришћани из Јудеја. Јудеисте, трудећи се свагда да нашкоде Павлу, разглашавали су по Јерусалиму, да он не само хришћане који су се од незнабожаца, разрешава од испуњавања Мојсијева закона, но и јудејима,

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

који живе међу незнабожцима, забрањује обрезавање своју децу и хранити Мојсијев закон. Зато, да се не би показао као непријатељ јудејства, и да би самим делом опровргао обвинења која су му подметали, саветовали су му да учествује у јудејским обредима, који су били одвећ уважавани од благочестивих Јудеја. Саветовали су му да подвргне себе обету назорејства и уједно да прими на себе трошак четворице других Јудеја, који су тада имали испуњавати тај обет. Ово последње сматрало је се код Јудеја као особити знак богопоштовања. Павле то учини и одпочне заједно с другима обет назорејства, и објави жрецу, да су они намерни за 7 дана принети уобичајене у оваком случају жртве. Но фанатични ревнитељи јудејства не постану због овога наклонитији к њему. Негишење њихово још је већма ојачало зато, што је онај човек, лажући говореше они, који је свуда учио јазичнике оговарати народ божији, закон и храм, дрзнуо је примити се учешћа у јудејском богопоштовању, тим више, што су видели у његовом друштву и хришћанина из јазичника, Трофима. Фанатици су из овога изводили, да је он и овога јазичника уводио у храм и тим га оскврњио. Те тако наједанпут појави се буна против Павла, проузрокована поглавито азијским јудејима, који су дошли у Јерусалим на празник Педесетнице, и који су више пута гонили апостола у Азији. Зато га сад ухвате и повуку из храма, и хтедоше га одмах убити да га само дошавши солдати римски не изчупаше из руку разарене светине. При страховитој вици и беснилу гомиле, њега су више вукли него водили у град. Римски трибун држао је да је Павле мисирски бунтовник, који је мало пре овога са 4000 разбојника подигао буну. Но пошто се уверио да је се обмануо, дозволио је Павлу казати реч ради узмирења узбуњене гомиле. У овој речи, коју је Павле говорио на степенима којима се у град ишло, он је укратко изказао свој произлазак, васпитање и чудно обраћење. За неко време они га пажљиво

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

слушаху, но кад је напоменуо о свом позиву у незнабожце зајечи на ново вика од народа: „Истреби са земље таког! јер му мало остаје да живи.“ Римски трибун Лисида заповеди да одведу Павла у град, а да би изнудио од њега признање, зашто су викали против њега, заповеди да га туку и муче. Но кад је Павле казао да је он римски грађанин, тад трибун несмеде дићи руку своју на њега. Но желећи озбиљно извидити ствар, заповеди да се скуп синедријон сутра дан и да доведу и Павла. Одговори његови пред синедријоном најочитије обелодањују с једне стране потпуно присуство духа његова, а с друге стране хришћанско благоразумије. Са слободним и сталним погледом, у коме је се огледала чиста савест, гледајући на синедријон, Павле је одпочео своју одбрану рекавши, да је он добром савешћу пред Богом до тога дана живио. Но горди и немилосрдни првосвештеник Ананија сматраше у овим речима само безобразну дрзост и заповеди ударити га по устима, да тако прекине продужење речи павлове. У праведном негодовању одговори му Павле на то: *„тебе ће Бог бити, окречена стено (т. ј. лицемеру!) ти седиш ту зато, да по закону судиш, а међу тим, против закона радиш, јер заповедаш бити ме.“*

(Продужиће се.)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Његово високопреосвештенство, господин митрополит Михаило благоволио је подарити цркви вишњичкој једну „пјетохлѣбницу“ од бакара, фино посребрену, на ком милом дару општвина вишњичка са својим свештеником Антонијем Илићем поред искрене признателности, јавно благодари.

Г. Димитрије Јанковић поклонно је цркви мајевској један бајрак и један петрахил у вредности 2 ₰ ц. А Радован Петровић из Крушевца једну лепу икону, на чему им татори цркве са свештенством јавно благодаре.